

TRAS

Observasjon av språk i daglig samspill

Navn:

Født:

Barnehage:

Kommune:

Rettledning for utfylling

Den innerste sirkelen representerer utvikling i alderen 2 til 3 år.
Den midterste sirkelen representerer utvikling i alderen 3 til 4 år.
Den ytterste sirkelen representerer utvikling i alderen 4 til 5 år.

En starter alltid innerst i sirkelen uavhengig av barnets alder.

Skjema skal fylles ut på grunnlag av observasjoner i daglig samspill med barnet.

Ved ikke mestring av ferdighet skal det aktuelle feltet i sirkelen stå tomt.

Ved delvis mestring skraveres feltet.

Ved mestring fylles feltet helt ut.

På baksiden av skjemaet noteres dato for utfylling av skjema og barnets alder, samt kommentarer og beskrivelse av tiltak.

Observasjonen skal foregå kontinuerlig.

INFOVEST forlag

Det er en forutsetning at skjemaet blir brukt sammen med håndboken til TRAS-materialet.

SAMSPILL

Alder 2 - 3 år

1. Viser barnet interesse for å leke sammen med andre?
2. Ønsker barnet å hjelpe til med ulike gjøremål?
3. Tar barnet initiativ til positiv kontakt med andre?

Alder 3 - 4 år

1. Kan barnet følge regler i lek som blir ledet av voksne?
2. Klarer barnet å få andre barns positive oppmerksomhet mot noe det selv er opptatt av?
3. Kan barnet følge instruksjoner ved å imitere andres atferd?

Alder 4 - 5 år

1. Kan barnet delta i samlek med andre barn over tid?
2. Deltar barnet i rollelek?
3. Følger barnet sosiale spilleregler?

KOMMUNIKASJON

Alder 2 - 3 år

1. Viser barnet behov for å meddele seg på eget initiativ? (Eks.: *Mimikk, gester, ord.*)
2. Henvender barnet seg verbalt på eget initiativ?
3. Kan barnet være i dialog om noe i kortere tid?

Alder 3 - 4 år

1. Bruker barnet språket relevant i forhold til situasjonen?
2. Kan barnet være i dialog over lengre tid?
3. Kan barnet formulere sine ønsker, følelser og behov verbalt?

Alder 4 - 5 år

1. Kan barnet fortelle en historie med en viss sammenheng?
2. Kan barnet gjøre seg forstått og ta mottakerens perspektiv?
3. Kan barnet fortelle gåter og vitser?

OPPMERKSOMHET

Alder 2 - 3 år

1. Kan barnet *rette* oppmerksomheten mot en oppgave?
2. Kan barnet *holde* oppmerksomheten mot noe i kortere tid?
3. Liker barnet å bli lest for?

Alder 3 - 4 år

1. Kan barnet holde fast på en selvvalgt aktivitet?
2. Kan barnet sitte på plassen sin uten å forlate den når det forventes at det skal sitte i ro?
3. Kan barnet vente på tur uten å miste oppmerksomheten?

Alder 4 - 5 år

1. Kan barnet holde oppmerksomheten mot noe over lengre tid?
2. Kan barnet leke uten å forstyrre/avbryte andre?
3. Kan barnet leke eller delta i frie aktiviteter på en adekvat måte?

SPRÅKFORSTÅELSE

Alder 2 - 3 år

1. Kan barnet peke ut dagligdagse gjenstander?
2. Kan barnet følge en instruksjon som: (Eks.: *legg bamsen i sengen?*)
3. Kan barnet finne riktig gjenstand ved at verbet nevnes? (Eks.: *Vis meg den vi kan tegne med*)

Alder 3 - 4 år

1. Kan barnet sortere ting i kategorier? (Eks.: *Klær, møbler, leker*)
2. Forstår barnet uttrykk som inneholder preposisjoner? (Eks.: *Sett bilen bak hesten. Legg boken på bordet.*)
3. Forstår barnet minst 3-4 fargenavn?

Alder 4 - 5 år

1. Forstår barnet gradbøyning av adjektiv? (Eks.: *Mindre, kortere største.*)
2. Forstår barnet negasjon i innføyde setninger? (Eks.: *Gi meg den/det som ikke er gul/gult*)
3. Kan barnet fortelle noe om hva ting er? (Eks.: *Hva er en sykkel?*)

SPRÅKLIG BEVISSTHET

Alder 2 - 3 år

1. Viser barnet interesse når dere ser i bildebøker?
2. Deltar barnet aktivt i rim og regler?
3. Deltar barnet i sangleker?

Alder 3 - 4 år

1. Husker barnet rim, regler, sangleker som ofte blir brukt?
2. Kan barnet være med på å lage rim?
3. Kan barnet ved bruk av bilder høre forskjell på ord som høres nesten like ut?

Alder 4 - 5 år

1. Kan barnet rime på egen hånd?
2. Kan barnet lytte ut første lyd i ord?
3. Kan barnet skrive navnet sitt?

UTTALE

Alder 2 - 3 år

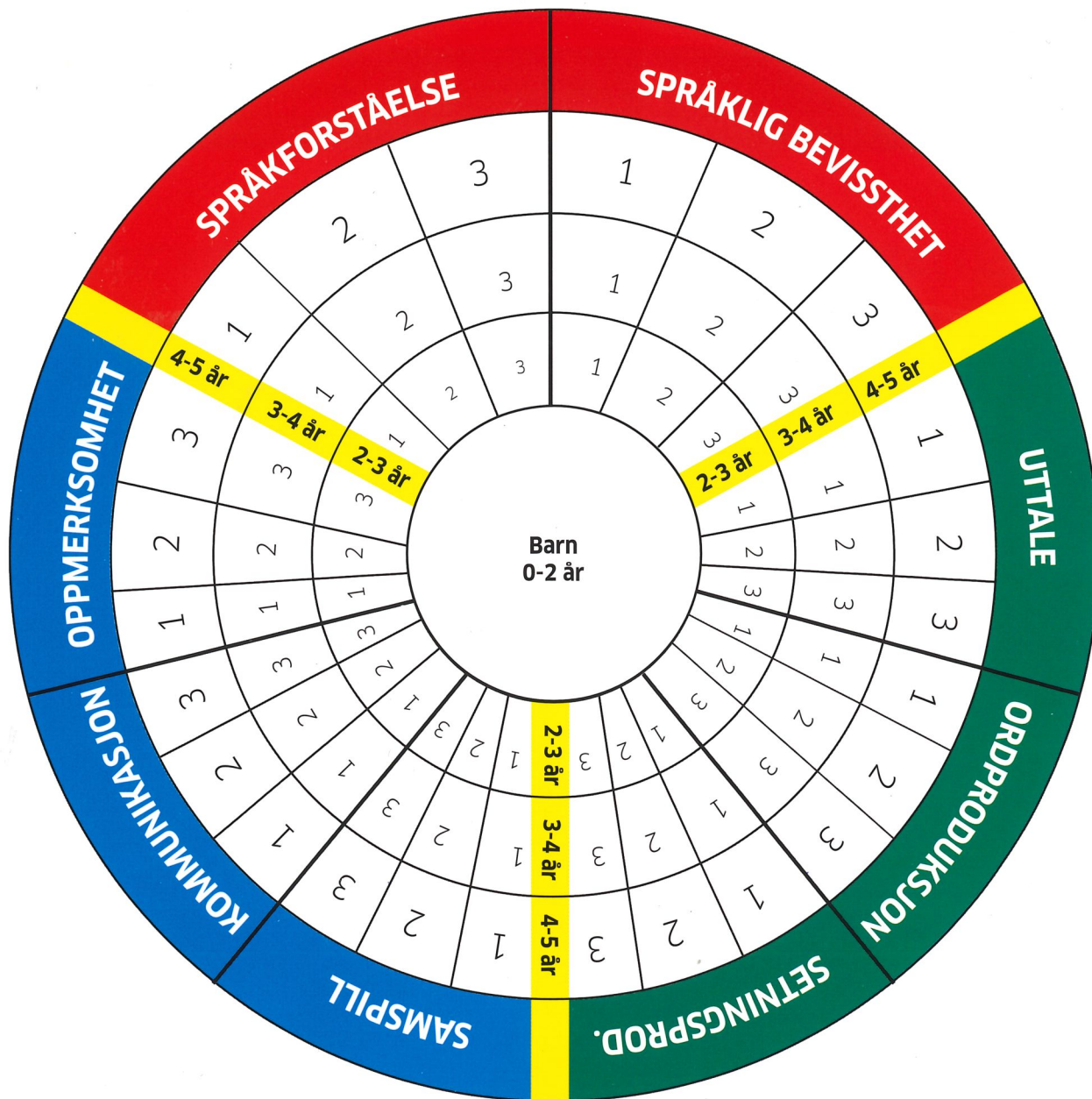
1. Uttrykker barnet seg som oftest forståelig?
2. Kan barnet uttale ord med /m/, /n/ og /p/, /b/, /t/, /d/ (Eks.: *Mamma, nese, pappa, bil, tann, dame*)
3. Er barnets uttale av ord vanligvis tydelig?

Alder 3 - 4 år

1. Kan barnet uttale ord med /k/ og /g/ riktig? (Eks.: *Ku, kake, gutt, tog*)
2. Bruker barnet lydene /s/, /f/, /v/ riktig i begynnelsen av ord? (Eks.: *Sol, fugl, vott*)
3. Kan barnet uttale alle stavelsene i ord? (Eks.: *Paraply, elefant*)

Alder 4 - 5 år

1. Kan barnet uttale konsonantsammensetninger i ord? (Eks.: *Trapp, klokke, veske, fisk*)
2. Kan barnet uttale /s/- lyden riktig?
3. Kan barnet uttale /r/-lyden riktig? (I samsvar med dialekt)

ORDPRODUKSJON

Alder 2 - 3 år

1. Bruker barnet substantiv fra dagliglivet (Eks.: ball, melk, sko, stol?)
2. Bruker barnet verb fra dagliglivet (eks.: spise, sove?)
3. Bruker barnet pronomen som viser til barnet selv (Eks.: jeg/ eg, min, mitt?)

Alder 3 - 4 år

1. Kan barnet bruke flertallsform av substantiv? (Eks.: bil-biler, gutt-gutter)
2. Bruker barnet spørreord som hvem, hva, hvor?
3. Bruker barnet fortidsbøying av verb? (Eks.: kjøpte, har kjøpt)

Alder 4 - 5 år

1. Bruker barnet fargenavn i relasjon til andre ord? (Eks.: hvit hest, rødt hjerte)
2. Har barnet begynt å bruke overbegrep? (Eks.: husdyr - ville dyr - tamme dyr, sommerklær-vinterklær)
3. Bruker barnet ord for antall, form og størrelse?

SETNINGSPRODUKSJON

Alder 2 - 3 år

1. Bruker barnet 2-3 ordsytringer?
2. Har barnet begynt å stille spørsmål? (Eks.: ved tonefall/ord).
3. Bruker barnet ytringer der nei eller ikke forekommer?

Alder 3 - 4 år

1. Bruker barnet setninger på inntil 4 ord i riktig rekkefølge?
2. Bruker barnet setninger med preposisjoner? (Eks.: I, på, under, bak, over.)
3. Kan barnet binde sammen setninger med f.eks og, men?

Alder 4 - 5 år

1. Stiller barnet hvordan- og hvorfor- spørsmål?
2. Kan barnet bruke setninger som viser til noe som har hendt, skal hende?
3. Bruker barnet fordi-setninger?

Observasjon i perioden:	Alder	Sign.	Kommentarer til observasjonen	Tiltak • Hva og hvordan

Notater: